

ІНФОРМАЦІЯ
щодо змін у Законі України №2622-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці»

З 29 жовтня 2022 року набрав чинності Закон України №2622-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, у тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці».

Окремі його положення наберуть чинності **через 3 місяці** з дня набрання чинності, зокрема ті, що стосуються Закону України «Про зайнятість населення», зокрема щодо:

- обмежень компенсацій роботодавцям щодо працевлаштованих зареєстрованих безробітних. Після набуття чинності змін особа зможе **тільки 1 раз на 5 років бути працевлаштованою** з наданням компенсації (зміни до статті 20);

- окремих питань регулювання компенсацій під час працевлаштування внутрішньо переміщених осіб (ст. 24-1) та деяких категорій зареєстрованих безробітних (ст. 26 та 27).

Також передбачено, що через 3 місяці набере чинності зміна до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Ця зміна стосується фінансування компенсацій суб'єктам господарювання з урахуванням положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Про що йдеться в новому Законі та які зміни він несе за собою:

1. Розширення обсягу програм сприяння зайнятості та їх адресатів.

Видами соціальних послуг за Законом про соціальне страхування на випадок безробіття та Законом про зайнятість населення є також інші програми сприяння зайнятості населення, які запроваджуються окремими рішеннями Кабінету Міністрів України. У відповідності до змін, що вносяться до ст. 14 Закону про зайнятість населення, буде передбачена **нова категорія осіб**, що мають додаткові гарантії в сприянні працевлаштуванню, а саме «інші категорії громадян, визначені Кабінетом Міністрів України, з урахуванням ситуації на ринку праці, а також встановлення карантину, виникнення надзвичайної ситуації, введення надзвичайного або воєнного стану в країні».

2. Відмова від квот на працевлаштування окремих категорій осіб.

У рамках скасування механізму квотування працевлаштування вилучається стаття 196 Кодексу законів про працю України та вносяться правки до ст. 14 Закону про зайнятість населення. Відтак, скасовуються і штрафи за недотримання квот. При цьому роботодавці можуть користуватися матеріальними стимулами у разі прийому на роботу певних категорій осіб, що є вразливими на ринку праці.

3. Зміна підходів до стимулювання зайнятості найбільш вразливих осіб.

Серед іншого, роботодавцю, який за направленням центру зайнятості працевлаштовує строком **не менше ніж на один рік**:

- 1) осіб, яким до настання права на пенсію за віком залишилося не більше 5 років,
- 2) осіб з інвалідністю до настання пенсійного віку,
- 3) учасників бойових дій та осіб, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного понад 1 місяць - компенсуються 50% фактичних витрат на оплату праці, але не більше розміру мінімальної зарплати.

Загальна тривалість виплати компенсації становить **6 місяців** (ст. 26 Закону про зайнятість населення).

4. Нові інструменти сприяння зайнятості молоді.

Роботодавцю, який за направленням центру зайнятості працевлаштовує зареєстрованого безробітного із числа осіб:

- віком до 25 років, які сумарно мають страховий стаж не більше 12 місяців;
- віком до 35 років – на перше робоче місце;
- звільнених із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби – на перше робоче місце після такого звільнення - компенсуються 50 відсотків мінімальної заробітної плати за відповідну особу за місяць.

Загальна тривалість виплати компенсації становить **не більше шести місяців**, за умови збереження гарантій зайнятості особи протягом періоду, що перевищує виплати у два рази. Вказані новації передбачені ст. 29 Закону про зайнятість населення.

5. Додаткові заходи по подоланню тривалого безробіття.

Роботодавцю, що працевлаштовує особу, яка перебуває у статусі зареєстрованого безробітного понад 6 місяців, за направленням центру зайнятості строком не менше ніж на два роки, компенсуються фактичні витрати у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за відповідну особу за місяць, за який він сплачений, але не більше подвійного розміру мінімального страхового внеску. Загальна тривалість виплати компенсації становить 12 місяців (ст. 26-1 Закону про зайнятість населення).

6. Залежність підтримки безробітних від тривалості трудової діяльності.

Нові принципи призначення виплат заохочують до тривалого та легального працевлаштування, адже тривалість отримання допомоги по безробіттю варіюватиметься: **від 180 календарних днів (при наявності страхового стажу до 3 років) до 360 календарних днів (при наявності страхового стажу понад 30 років)**. Застрахованим особам розмір допомоги по безробіттю визначається у відсотках до їх середньої заробітної плати (доходу), залежно від страхового стажу, але не менше ніж **мінімальний розмір допомоги по безробіттю**, встановлений для цієї категорії осіб:

- до 3 років — 50%;
- від 3 до 6 років — 55%;
- від 6 до 12 років - 60%;
- від 12 до 18 років — 65%;

- від 18 до 24 років — 70%;
- від 24 до 30 років — 75%;
- понад 30 років — 80%.

Для особи, страховий стаж якої становить не менше 15 років і яка протягом 15 років, що передували місяцю надання статусу зареєстрованого безробітного, не отримувала допомогу по безробіттю, під час визначення розміру допомоги по безробіттю відсотки до середньої заробітної плати (доходу) збільшуються на 10 відсоткових пунктів (поправки до ст. 23 Закону про соціальне страхування на випадок безробіття).

7. Осучаснення підходів щодо підходящої роботи.

Підходящою для безробітного вважається робота, яка одночасно:

1) відповідає його освіті, професії, кваліфікації, а також набутому досвіду роботи. Під час пропонування підходящої роботи враховується тривалість роботи за професією (професії відповідної групи за наявності навичок), спеціальністю, кваліфікація, досвід, тривалість безробіття, а також потреба ринку праці;

2) враховує транспортну доступність, встановлену розпорядженням голови місцевої державної адміністрації або рішенням виконавчого органу відповідної ради. Підходящою вважається робота, якщо час та відстань проїзду до місця роботи (в один бік), де організоване щоденне транспортне сполучення, для безробітних, які працевлаштовуються на умовах: а) повного робочого часу — **не перевищує півтори години та 60 кілометрів;** б) неповного робочого часу — **не перевищує однієї години та 40 кілометрів;**

3) відповідає рівню заробітної плати залежно від тривалості безробіття. Під час підбору підходящої роботи враховується заробітна плата у розмірі:

— не нижче розміру заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) за останнім місцем роботи (служби), а для осіб, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного, — протягом 90 календарних днів з дня надання статусу безробітного;

— 60% розміру заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) за останнім місцем роботи (служби) — для осіб, які перебувають у статусі зареєстрованого безробітного з 91-го по 180-й календарний день;

— мінімальної заробітної плати для роботи на умовах повного робочого часу (дня) для осіб, які перебувають у статусі безробітного понад 180 календарних днів та деяких інших категорій громадян.

8. Нові можливості по підвищенню конкурентоздатності.

Розширено доступність програми по наданню ваучерів на навчання з метою підвищення конкурентоздатності на ринку праці. Зокрема, право на отримання ваучера отримують **нові категорії громадян:**

- особи, звільнені з військової служби після участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України;

- особи з інвалідністю за відсутності підходящої роботи, а також особи, які у період дії воєнного стану в Україні або окремих її територіях під час служби, трудової та іншої діяльності, проживання на відповідній території отримали поранення, контузію, каліцтво або захворювання внаслідок військової агресії, перебуваючи безпосередньо в районах проведення воєнних (бойових) дій та у

період здійснення воєнних (бойових) дій або в районах, що піддавалися бомбардуванням, авіаударам та іншим збройним нападам.

Ці особи та інші категорії громадян, зазначені в ст. 30 Закону про зайнятість населення, зможуть отримати ваучер на навчання шляхом:

- перепідготовки за робітничою професією;
- підготовки за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутих за іншою спеціальністю;
- підготовки на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти);
- спеціалізації та підвищення кваліфікації за професіями і спеціальностями.

9. Розширення кола осіб, які можуть отримувати послуги як безробітні.

Статус зареєстрованого безробітного та право на виплату допомоги по безробіттю зможуть також набути одинока мати (батько), яка (який) здійснює догляд за дитиною з інвалідністю та один з батьків, прийомних батьків, батьків-вихователів дитячого будинку сімейного типу, усиновитель, опікун, піклувальник дитини з інвалідністю підгрупи А, які відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю” мають право на призначення надбавки на догляд за дитиною. Це передбачають зміни, внесені до ч. 1 ст. 43 Закону про зайнятість населення.

10. Уточнення особливості обслуговування безробітних у період воєнного стану.

Під час дії воєнного стану виплата допомоги по безробіттю припиняється, зокрема, з 31 календарного дня від дня перетину зареєстрованим безробітним державного кордону України у разі безперервного перебування ним за кордоном понад 30 календарних днів.

Запорізька обласна рада профспілок
за матеріалами Державної служби зайнятості